

Bruselj, 4. junij 2026
(OR. en)

10131/26

ECOFIN 740
UEM 218
SOC 328
EMPL 157
COMPET 687
ENV 630
EDUC 212
ENER 329
JAI 741
GENDER 68
JEUN 109
SAN 405
ECB
EIB

SPREMNI DOPIS

Pošiljatelj: za generalno sekretarko Evropske komisije:
direktorica Martine DEPREZ

Datum prejema: 3. junij 2026

Prejemnik: Thérèse BLANCHET, generalna sekretarka Sveta Evropske unije

Št. dok. Kom.: COM(2026) 215 final

Zadeva: Priporočilo
PRIPOROČILO SVETA
o ekonomski, socialni, strukturni in proračunski politiki ter politiki
zaposlovanja Litve

Delegacije prejmejo priloženi dokument COM(2026) 215 final.

Priloga: COM(2026) 215 final



Bruselj, 3.6.2026
COM(2026) 215 final

Priporočilo

PRIPOROČILO SVETA

o ekonomski, socialni, strukturni in proračunski politiki ter politiki zaposlovanja Litve

{SWD(2026) 215 final}

PRIPOROČILO SVETA

o ekonomski, socialni, strukturni in proračunski politiki ter politiki zaposlovanja Litve

SVET EVROPSKE UNIJE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije ter zlasti člena 121(2) in člena 148(4) Pogodbe,

ob upoštevanju Uredbe (EU) 2024/1263 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 29. aprila 2024 o učinkovitem usklajevanju ekonomskih politik in večstranskem proračunskem nadzoru ter razveljavitvi Uredbe Sveta (ES) št. 1466/97 ⁽¹⁾ in zlasti člena 3(3) Uredbe,

ob upoštevanju priporočila Evropske komisije,

ob upoštevanju resolucij Evropskega parlamenta,

ob upoštevanju sklepov Evropskega sveta,

ob upoštevanju mnenja Odbora za zaposlovanje,

ob upoštevanju mnenja Ekonomsko-finančnega odbora,

ob upoštevanju mnenja Odbora za socialno zaščito,

ob upoštevanju mnenja Odbora za ekonomsko politiko,

ob upoštevanju naslednjega:

- (1) Uredba (EU) 2024/1263 določa cilje okvira ekonomskega upravljanja, katerega namen je spodbujati zdrave in vzdržne javne finance, z reformami in naložbami pa trajnostno in vključujočo rast in odpornost, ter preprečiti čezmerni javnofinančni primanjkljaj. Uredba določa, da Svet in Komisija izvajata večstranski nadzor v okviru evropskega semestra v skladu s cilji in zahtevami iz Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU). Evropski semester vključuje zlasti oblikovanje specifičnih priporočil za države in nadzor nad njihovim izvajanjem.
- (2) Komisija je 16. julija 2025 sprejela predlog uredbe o vzpostavitvi Evropskega sklada za ekonomsko, socialno in teritorialno kohezijo, kmetijstvo in podeželje, ribištvo in pomorstvo ter blaginjo in varnost za obdobje 2028–2034 ter spremembi Uredbe (EU) 2023/955 in Uredbe (EU, Euratom) 2024/2509 ⁽²⁾. Cilj predloga je povečati učinkovitost financiranja Unije z zmanjšanjem razdrobljenosti finančne strukture in podpreti države članice pri usklajevanju njihovih ekonomskih politik v skladu s členom 175 PDEU.

¹ Uredba (EU) 2024/1263 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 29. aprila 2024 o učinkovitem usklajevanju ekonomskih politik in večstranskem proračunskem nadzoru ter razveljavitvi Uredbe Sveta (ES) št. 1466/97 (UL L, 2024/1263, 30.4.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj>).

² Predlog uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o ustanovitvi Evropskega sklada za ekonomsko, socialno in teritorialno kohezijo, kmetijstvo in podeželje, ribištvo in pomorstvo ter blaginjo in varnost za obdobje 2028–2034 ter spremembi Uredbe (EU) 2023/955 in Uredbe (EU, Euratom) 2024/2509 (COM(2025) 565 final). O predlagani uredbi trenutno potekajo pogajanja s sozakonodajalcema.

- (3) Komisija je 25. novembra 2025 sprejela mnenje o osnutku proračunskega načrta Litve za leto 2026. Istega dne je na podlagi Uredbe (EU) št. 1176/2011 sprejela poročilo o mehanizmu opozarjanja za leto 2026, v katerem Litve ni opredelila kot ene od držav članic, za katero bi bil potreben poglobljen pregled. Sprejela je tudi priporočilo za priporočilo Sveta o ekonomski politiki euroobmočja, priporočilo za priporočilo Sveta o človeškem kapitalu v Evropski uniji ter predlog skupnega poročila o zaposlovanju za leto 2026, v katerem je analizirano izvajanje smernic za zaposlovanje in načel evropskega stebra socialnih pravic. Svet je priporočilo o ekonomski politiki euroobmočja ⁽³⁾ sprejel 21. aprila 2026, skupno poročilo o zaposlovanju in priporočilo o človeškem kapitalu pa 9. marca 2026.
- (4) Komisija je 29. januarja 2025 objavila kompas za konkurenčnost, tj. strateški okvir, katerega cilj je v naslednjih petih letih povečati svetovno konkurenčnost Unije. V njem so opredeljeni trije nujni elementi preobrazbe za trajnostno gospodarsko rast: inovacije, razogljičenje in konkurenčnost ter varnost. Evropski semester je usklajen s kompasom za konkurenčnost, s čimer zagotavlja, da so ekonomske politike držav članic skladne s strateškimi cilji Komisije, ter ustvarja enoten pristop k ekonomskemu upravljanju, ki spodbuja trajnostno rast, inovacije in odpornost po vsej Uniji.
- (5) Evropski semester za usklajevanje ekonomskih politik se v letu 2026 nadalje razvija skupaj z zaključno fazo izvajanja mehanizma za okrevanje in odpornost⁴. Načrti za okrevanje in odpornost so bili skupaj s sredstvi kohezijske politike bistveni za uresničevanje prednostnih nalog politike v okviru evropskega semestra, saj so bili potrebni za učinkovito obravnavanje vseh ali pomembnega dela izzivov, opredeljenih v zadevnih specifičnih priporočilih za države, izdanih v nedavnih ciklih, v programih, financiranih v okviru evropske kohezijske politike, pa je bilo treba specifična priporočila za države upoštevati. Zdaj ko se mehanizem za okrevanje in odpornost približuje koncu svoje življenjske dobe, je še vedno bistveno ohraniti reforme in naložbe, ki so podprte in se izvajajo v okviru mehanizma, zlasti tiste, ki prispevajo k obravnavanju izzivov, opredeljenih v specifičnih priporočilih za države.
- (6) Komisija je 3. junija 2026 objavila poročilo o državi za Litvo za leto 2026. V njem je ocenila napredek Litve pri izvajanju zadevnih specifičnih priporočil za državo ter izvajanje načrta za okrevanje in odpornost. Na podlagi te analize so bili v poročilu o državi opredeljeni najbolj pereči izzivi, s katerimi se srečuje Litva. V njem je bil ocenjen tudi napredek Litve pri izvajanju evropskega stebra socialnih pravic in pri doseganju krovnih ciljev Unije glede zaposlovanja, znanj in spretnosti ter zmanjševanja revščine ter napredek pri doseganju ciljev trajnostnega razvoja Združenih narodov.
- (7) Svet je 8. julija 2025 na podlagi ocene in priporočila Komisije sprejel priporočilo o potrditvi nacionalnega srednjeročnega fiskalno-strukturnega načrta Litve ⁽⁵⁾. Načrt zajema obdobje 2025–2029 in predstavlja fiskalno prilagoditev skozi štiri leta. Svet je priporočil naslednje najvišje stopnje rasti očiščenih odhodkov: 6,1 % v letu 2025, 5,2 % v letu 2026, 4,8 % v letu 2027, 4,5 % v letu 2028 in 4,3 % v letu 2029, kar ustreza najvišjim kumulativnim stopnjam rasti, izračunanim glede na izhodiščno

³ UL C, C/2026/2434, 28.4.2026, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2026/2434/oj>.

⁴ Uredba (EU) 2021/241 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. februarja 2021 o vzpostavitvi Mehanizma za okrevanje in odpornost (UL L 57, 18.2.2021, str. 17, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj>).

⁵ Priporočilo Sveta z dne 8. julija 2025 o potrditvi nacionalnega srednjeročnega fiskalno-strukturnega načrta Litve (UL C, C/2025/3959, 20.8.2025, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2025/3959/oj>).

leto 2024, in sicer 6,1 % v letu 2025, 11,6 % v letu 2026, 17,0 % v letu 2027, 22,3 % v letu 2028 in 27,5 % v letu 2029.

- (8) Vojaška agresija Rusije proti Ukrajini in njene posledice pomenijo eksistencialni izziv za Evropsko unijo. Komisija je države članice pozvala, naj zahtevajo usklajeno aktivacijo nacionalne odstopne klavzule v okviru Pakta za stabilnost in rast, da bi podprle prizadevanja EU za hitro in znatno povečanje obrambnih izdatkov⁽⁶⁾, Evropski svet pa je ta predlog pozdravil 6. marca 2025. Na zahtevo Litve je Svet 8. julija 2025 na priporočilo Komisije sprejel priporočilo o dovoljenju Litvi za odstopanje od priporočenih najvišjih stopenj rasti očiščenih odhodkov⁽⁷⁾. Obdobje aktivacije nacionalne odstopne klavzule (2025–2028) Litvi omogoča, da ponovno da prednostni poudarek javnofinančnim odhodkom ali poveča javnofinančne prihodke, tako da trajno višji odhodki za obrambo srednjeročno ne bi ogrozili fiskalne vzdržnosti.
- (9) Litva je 30. aprila 2026 predložila letno poročilo o napredku za leto 2026⁽⁸⁾, in sicer glede upoštevanja priporočenih najvišjih stopenj rasti očiščenih odhodkov ter izvajanja reform in naložb v odziv na glavne izzive, opredeljene v specifičnih priporočilih za državo v okviru evropskega semestra.
- (10) Realna rast BDP je leta 2025 znašala 2,9 %, inflacija po HICP pa 3,4 %. Glede na pomladansko napoved Komisije 2026 naj bi realni BDP v letu 2026 zrasel za 3,0 % in v letu 2027 za 2,1 %, inflacija po HICP pa naj bi znašala 4,4 % v letu 2026 in 2,7 % v letu 2027.
- (11) Po podatkih Eurostata⁽⁹⁾ se je primanjkljaj sektorja država Litve povečal z 1,3 % BDP v letu 2024 na 1,8 % BDP v letu 2025, predvsem zaradi višjih socialnih transferjev in povečanja plač v javnem sektorju. Na podlagi ukrepov politike, znanih do presečnega datuma napovedi, je v pomladanski napovedi Komisije 2026 za leto 2026 predviden primanjkljaj v višini 2,2 % BDP, za leto 2027 pa v višini 2,7 % BDP. Povečanje primanjkljaja v letih 2026 in 2027 je posledica gibanj na strani odhodkov, zlasti višjih izdatkov za nacionalne naložbe (2026), obrambo (2027) ter socialne transferje in plačila obresti (v obeh letih).
- (12) Glede na ocene Komisije je bila fiskalna naravnost⁽¹⁰⁾, ki vključuje odhodke, financirane na nacionalni ravni in ravni EU, v letu 2025 ekspanzivna in je znašala 1,4 % BDP. Po napovedih bo leta 2026 ekspanzivna, v višini 1,0 % BDP, leta 2027 pa restriktivna, v višini 0,4 % BDP.

⁶ Sporočilo Komisije – Upoštevanje večjih obrambnih izdatkov v okviru Pakta za stabilnost in rast (Bruselj, C(2025) 2000 final z dne 19. marca 2025).

⁷ Priporočilo Sveta z dne 8. julija 2025 o dovoljenju Litvi za odstopanje od najvišjih stopenj rasti očiščenih odhodkov, kot jih je določil Svet v skladu z Uredbo (EU) 2024/1263 (aktivacija nacionalne odstopne klavzule) (UL C, C/2025/3969, 20.8.2025, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2025/3969/oj>).

⁸ Letna poročila o napredku za leto 2026 so na voljo na: https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-and-fiscal-governance/stability-and-growth-pact/preventive-arm/annual-progress-reports_sl

⁹ Eurostat – Kazalniki eura z dne 22. aprila 2026.

¹⁰ Fiskalna naravnost je opredeljena kot merilo spremembe osnovnega proračunskega položaja sektorja država na letni ravni. Cilj te naravnosti je oceniti gospodarsko spodbudo, ki izhaja iz fiskalnih politik, tako tistih, ki se financirajo na nacionalni ravni, kot tistih, ki se financirajo iz proračuna EU. Fiskalna naravnost se meri kot razlika med (i) srednjeročno potencialno rastjo in (ii) spremembo primarnih odhodkov brez diskrecijskih ukrepov na strani prihodkov, vključno z odhodki, ki se financirajo z nepovratno podporo (nepovratnimi sredstvi) v okviru mehanizma za okrevanje in odpornost ter drugih skladov Unije.

- (13) Glede na podatke Eurostata ⁽¹¹⁾, se je dolg sektorja država Litve povečal z 38,0 % BDP ob koncu leta 2024 na 39,5 % BDP ob koncu leta 2025. Povečanje deleža dolga v letu 2025 je predvsem posledica prilagoditev stanj in tokov. Na podlagi ukrepov politike, znanih na presečni datum napovedi, je v pomladanski napovedi Komisije 2026 predvideno, da se bo delež javnega dolga v BDP povečal na 44,6 % do konca leta 2026 in nato še dodatno na 48,4 % do konca leta 2027. Povečanje javnega dolga Litve je posledica znatnih prilagoditev stanj in tokov, povezanih predvsem s presežki skladov socialne varnosti, ki vodijo v kopičenje sredstev namesto v odplačevanje dolga, ter predhodnega financiranja obrambnih izdatkov, pa tudi naraščajočega primanjkljaja.
- (14) Na podlagi podatkov Eurostata ⁽¹²⁾ so skupni odhodki sektorja država za obrambo v Litvi leta 2025 znašali 2,7 % BDP, kar ustreza povečanju za 1,2 odstotne točke BDP v primerjavi z referenčnim letom 2021. Glede na pomladansko napoved Komisije 2026 naj bi ti leta 2026 znašali 2,9 % BDP, kar ustreza povečanju za 1,5 odstotne točke BDP v primerjavi z letom 2021.
- (15) Unija se še naprej spopada s tveganji motenj v oskrbi z energijo in povečane nestanovitnosti cen, ki jo zaostrujejo geopolitične napetosti, ki vplivajo na svetovne trge nafte in plina. Izkušnje iz energetske krize v obdobju 2022–2023 so pokazale, da obsežni in neciljno usmerjeni ukrepi povzročajo visoke fiskalne stroške ter so socialno in ekonomsko neučinkoviti. Litva je od izbruha vojne na Bližnjem vzhodu februarja 2026 sprejela več ukrepov fiskalne politike za ublažitev vpliva visokih cen energije na gospodinjstva in podjetja ⁽¹³⁾. Ti vključujejo neciljno znižanje trošarine na dizelsko gorivo in ciljno znižanje trošarine na kmetijsko dizelsko gorivo, oboje od 15. aprila do 15. junija 2026. Glede na pomladansko napoved Komisije 2026 naj bi fiskalni stroški teh ukrepov leta 2026 predvidoma znašali manj kot 0,1 % BDP. Po ocenah Komisije bi fiskalni stroški teh ukrepov v letu 2026 znašali 0,1 % BDP, če bi ostali v veljavi do konca leta 2026.
- (16) Po izračunih Komisije so se očiščeni odhodki v Litvi v letu 2025 povečali za 10,5 %. Rast očiščenih odhodkov v letu 2025 je nad priporočeno najvišjo stopnjo rasti, kar na letni ravni ustreza odstopanju v višini 1,5 % BDP. Ob upoštevanju prožnosti za višje obrambne izdatke v skladu z nacionalno odstopno klavzulo kumulativno odstopanje očiščenih odhodkov znaša 0,3 % BDP.
- (17) Po izračunih Komisije naj bi se očiščeni odhodki v Litvi povečali za 7,2 % v letu 2026 ter kumulativno za 18,4 % v letih 2025 in 2026. Predvidena rast očiščenih odhodkov v letu 2026 je nad priporočeno najvišjo stopnjo rasti, kar na letni ravni ustreza odstopanju v višini 0,7 % BDP. Ob upoštevanju let 2025 in 2026 skupaj je predvidena kumulativna stopnja rasti očiščenih odhodkov prav tako nad priporočeno najvišjo stopnjo rasti, kar kumulativno ustreza odstopanju v višini 2,2 % BDP. Ob upoštevanju prožnosti za višje obrambne izdatke v skladu z nacionalno odstopno klavzulo predvideno kumulativno odstopanje očiščenih odhodkov ob upoštevanju let 2025 in 2026 skupaj znaša 0,7 % BDP.
- (18) Davčni prihodki sektorja država ostajajo nizki v primerjavi s povprečjem EU, saj so leta 2024 znašali 33,3 % BDP, v EU pa 40,4 %. Zlasti prihodki od periodičnih davkov na nepremičnine in okoljske obdavčitve, ki manj škodijo rasti, ostajajo nizki; v Litvi

¹¹ Eurostat – Kazalniki eura z dne 22. aprila 2026.

¹² Eurostat, javnofinančni odhodki po klasifikaciji funkcij države (COFOG).

¹³ To izkazuje stanje na presečni datum pomladanske napovedi Komisije 2026 (4. maj 2026).

znašajo 0,3 % oziroma 1,8 % BDP v primerjavi z 0,9 % oziroma 2,1 % v EU. Čeprav je nedavna reforma periodičnih davkov na nepremičnine izboljšala posodabljanje katastrskih vrednosti, ostaja njen prihodkovni potencial omejen zaradi visokega praga za izvzete za stalna prebivališča in omejene progresivnosti davčnih stopenj. Hkrati davčni sistem še naprej omogoča davčno arbitražo med zaposlitvijo, samozaposlitvijo in nekaterimi oblikami povezanih podjetij, kar povzroča izkrivljanja, zmanjšuje progresivnost in slabi pobiranje prihodkov. Čeprav sta napredek pri digitalizaciji davčne uprave ter široka uporaba elektronskega vlaganja in vnaprej izpolnjenih napovedi pomagala zmanjšati vrzel pri izpolnjevanju obveznosti v zvezi z DDV na 13,2 % leta 2024, izzivi pri izpolnjevanju obveznosti ostajajo, siva ekonomija pa ostaja nad povprečjem EU. Napredek pri postopnem opuščanju subvencij za fosilna goriva prav tako ostaja omejen, saj je še vedno v veljavi več neciljno usmerjenih podpornih ukrepov, vključno z nižjimi trošarinami na zemeljski plin, ki se uporablja za ogrevanje, in ugodno davčno obravnavo nekaterih uporab fosilnih goriv. Zlasti subvencije za fosilna goriva, ki ne rešujejo energetske revščine na ciljno usmerjen način ali odpravljajo resničnih pomislekov glede energetske varnosti, ovirajo elektrifikacijo in niso ključne za industrijsko konkurenčnost, zato bi se lahko štelo, da je njihova postopna ukinitvev prednostna naloga.

- (19) Kljub nedavnemu povečanju ostajajo javnofinančni odhodki za zdravstvo in dolgotrajno oskrbo, socialno zaščito in splošne javne storitve precej pod povprečjem EU, kar omejuje pravočasen in enakopraven dostop do visokokakovostnih storitev. Na podlagi podatkov Eurostata ⁽¹⁴⁾ je leta 2024 poraba za socialno zaščito znašala 14,7 % BDP v primerjavi z 19,6 % v EU, medtem ko so izdatki za zdravstveno varstvo znašali 5,8 % BDP v primerjavi s 7,4 % v EU, izdatki za dolgotrajno oskrbo pa 1,0 % v primerjavi z 1,7 % v EU. Poraba za splošne javne storitve ⁽¹⁵⁾ je ostala strukturno nizka in je znašala 3,6 % BDP, kar je med najnižjimi ravnmi v EU. V zdravstvu nezadostne naložbe, tudi v infrastrukturo, še naprej bremenijo dostopnost, kakovost in zdravstvene rezultate. Model financiranja zdravstvenih ustanov ni dovolj učinkovit, saj prihodki iz prispevkov za zdravstveno zavarovanje strukturno ne zadoščajo za kritje povpraševanja po storitvah zdravstvenega varstva in stroškov teh storitev, kar prispeva k vse večjemu primanjkljaju nacionalnega sklada za zdravstveno zavarovanje, dolgovom zdravstvenih ustanov, nezadovoljenim potrebam po zdravstvenem varstvu in eni najvišjih ravni samoplačništva za paciente v EU, pri čemer na zdravila in zobozdravstveno oskrbo odpade po tretjina teh izdatkov. Na področju socialne zaščite nizka poraba še naprej omejuje učinek transferjev na zmanjšanje revščine, medtem ko pri zagotavljanju socialnih storitev še vedno obstajajo vrzeli, tudi zaradi slabosti sedanjega modela financiranja. Čeprav Litva znaten delež socialnih storitev financira iz državnega proračuna in načrtuje uvedbo individualiziranih košaric socialnih storitev, s katerimi se bodo določile minimalne ravni financiranja, so socialne storitve, ki se financirajo iz občinskih proračunov, med občinami še vedno neenakomerno zagotovljene, ne ustrezajo v celoti dejanskemu povpraševanju, pogosto pa so zanje značilni dolge čakalne vrste in nezadostno občinsko financiranje.
- (20) Sistematično, smiselno in pravočasno vključevanje lokalnih in regionalnih organov, socialnih partnerjev, civilne družbe in drugih ustreznih deležnikov ostaja pomembno,

¹⁴ Eurostat, javnofinančni odhodki po klasifikaciji funkcij države (COFOG).

¹⁵ V skladu s klasifikacijo COFOG se „splošne javne storitve“ nanašajo na odhodke za splošno delovanje države, vključno z osrednjo upravo, zakonodajnimi in izvršilnimi organi, fiskalnimi in zunanjimi zadevami, servisiranjem javnega dolga ter splošnimi transferji med ravnmi države.

da se zagotovi široko prevzemanje odgovornosti za uspešno izvajanje instrumentov Unije za financiranje, pa tudi v okviru evropskega semestra.

- (21) Pri izvajanju programov kohezijske politike, ki vključujejo podporo iz Evropskega sklada za regionalni razvoj (ESRR), Sklada za pravični prehod (SPP), Evropskega socialnega sklada plus (ESS+) in Kohezijskega sklada, je Litva nad povprečnim izvajanjem na ravni EU, tako z vidika izbire projektov kot z vidika plačil. Pomembno je ohraniti sedanji zagon, hkrati pa čim bolj povečati učinek naložb na terenu. Litva že sprejema ukrepe v okviru svojih programov kohezijske politike za povečanje konkurenčnosti in rasti. Kljub temu bo morda treba izvajanje na nekaterih področjih dodatno okrepiti, med drugim na tistih, povezanih z vztrajnimi regionalnimi razlikami, uspešnostjo na področju inovacij zunaj večjih mestnih središč, razogljičenjem prometa in dostopnostjo javnih storitev, zlasti na podeželskih območjih. Hkrati mora Litva pospešiti izvajanje SPP, saj morajo biti sredstva izplačana do konca leta 2026. Bistveno je zagotoviti, da se nove naložbe, ki jih je Litva opredelila v svojem vmesnem pregledu skladov kohezijske politike, zlasti tiste, povezane s petimi prednostnimi nalogami, opredeljenimi v uredbi o vmesnem pregledu¹⁶), hitro in učinkovito izvedejo.
- (22) Litva se kot država na vzhodni zunanji meji EU spoprijema z dodatnimi izzivi, ki ovirajo njene možnosti za gospodarski in socialni razvoj, saj se obstoječi strukturni izzivi še zaostrojujejo. Vpliv vojaške agresije Rusije proti Ukrajini povečuje varnostne pritiske, ovira čezmejne gospodarske aktivnosti, zmanjšuje privlačnost za naložbe in dodatno omejuje dostop do financiranja. Pomisleki glede varnosti ljudi in kritične infrastrukture zahtevajo naložbe v civilno zaščito, pripravljenost in vojaško mobilnost, ki bi lahko zagotovile priložnosti za gospodarstva regij, hkrati pa dodatno povečujejo pritisk na financiranje javnih storitev.
- (23) Litva se spoprijema z več izzivi v zvezi z izboljšanjem dostopa do financiranja za mala in srednja podjetja (MSP), krepitvijo inovacijske zmogljivosti, povečanjem energijske učinkovitosti in uporabe energije iz obnovljivih virov, krepitvijo sistemov socialne zaščite in zdravstvenega varstva ter odpravljanjem razlik v znanjih in spretnostih, povezanih z izobraževanjem in trgom dela.
- (24) Bančni sektor po merilih EU ostaja močan, vendar na dostop do financiranja negativno vplivajo velik strah pred tveganjem in strukturne omejitve. Banke kljub veliki likvidnosti in depozitom v posojila pretvorijo razmeroma majhen delež sredstev, kar povzroča vztrajne neučinkovitosti. Hkrati litovski kapitalski trgi kljub prizadevanjem za spodbujanje regionalnega povezovanja z Estonijo in Latvijo ostajajo slabo razviti in nelikvidni. Tržna kapitalizacija na borzi Nasdaq Vilnius znaša približno 6,2 % BDP (3. četrletje leta 2025), kar je precej pod ravnimi iz obdobja pred letom 2009 (30 %) in povprečjem EU (69,9 %), omejuje pa jo majhno število družb, ki kotirajo na borzi, kar zmanjšuje naložbene priložnosti in možnosti za zbiranje kapitala na domačem trgu. Poleg tega je litovski parlament (Seimas) junija 2025 spremenil zakon o pokojninskem zavarovanju, pri čemer je samodejno vključevanje v drugi steber nadomestil s prostovoljno udeležbo in omogočil obsežne delne in popolne dvige pokojninskih prihrankov. Te spremembe so znatno zmanjšale udeležbo (za 38 % v 1. četrletju leta 2026) in dodatno znižale že tako zelo nizko raven prihrankov, nakopičenih v

¹⁶ Uredba (EU) 2025/1914 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 18. septembra 2025 o spremembi uredb (EU) 2021/1058 in (EU) 2021/1056 glede posebnih ukrepov za obravnavanje strateških izzivov v okviru vmesnega pregleda.

pokojninskih skladih, v Litvi, ki je pred reformo konec leta 2024 znašala 12,2 % BDP. Zato lahko reforma privede do nižjih nadomestitvenih stopenj pokojnin in ogrozi nadaljnji razvoj kapitalskih trgov. Krepitev financiranih shem sistema dodatnega pokojninskega zavarovanja in spodbujanje dolgoročnega varčevanja bi zato lahko podprla dostop do financiranja, hkrati pa okrepila dolgoročno gospodarsko rast in konkurenčnost.

- (25) Litva se še naprej spoprijema z zmernimi stopnjami inovativne dejavnosti, ki pri več kazalnikih na področju raziskav in inovacij zaostaja za povprečjem EU. Čeprav so javne naložbe v raziskave in razvoj na dobri poti k doseganju nacionalnih ciljev, je intenzivnost raziskav in razvoja v Litvi (okoli 1 % BDP) precej pod povprečjem EU (2,24 %), predvsem zaradi nizke ravni naložb podjetij v raziskave in razvoj (tretjina povprečja EU). Tudi število patentnih prijav je še vedno trikrat nižje od povprečja EU. Čeprav Litva zagotavlja velikodušne davčne spodbude za raziskave in razvoj, je njihovo koriščenje med MSP še vedno omejeno. Ministrstvo za gospodarstvo in inovacije je predlagalo reformo za pregled in racionalizacijo davčnih spodbud ter poenostavitev postopka prijave za njihovo pridobitev, vendar je vlada še ni potrdila. Litva bi lahko še spodbudila zasebne naložbe v raziskave in razvoj tako, da bi dodatno prilagodila davčne spodbude za podporo mladim podjetjem, ki še vedno poslujejo z izgubo.
- (26) Vpis v terciarno izobraževanje na področjih naravoslovja, tehnologije, inženirstva in matematike (STEM) ostaja nizek (25 % v primerjavi s ciljem EU v višini 32 %), hkrati pa so prisotne velike razlike med spoloma (ženske predstavljajo le 27,3 % študentov, vpisanih v programe STEM, v primerjavi s povprečjem EU, ki znaša 32,2 %). Skupaj z visoko stopnjo osipa in razmeroma nizko stopnjo vključevanja diplomantov STEM na trg dela to prispeva k vztrajnemu pomanjkanju delovne sile v ključnih sektorjih, pomembnih za prehod in rast, zlasti v sektorju informacijske in komunikacijske tehnologije. Čeprav so bile uvedene dodatne štipendije STEM za študente iz regij zunaj Kaunasa in Vilne, so potrebni nadaljnji ciljno usmerjeni ukrepi za spodbujanje vpisa, zmanjšanje razlik med spoloma in znižanje stopenj osipa.
- (27) Delež javno-zasebnih znanstvenih soobjav v Litvi je najnižji v EU, medtem ko javnofinančni odhodki za raziskave in razvoj, ki jih financirajo podjetja, znašajo tretjino povprečja EU, kar oboje kaže na slabe povezave med znanostjo in gospodarstvom. K temu pomembno prispeva strukturna in institucionalna šibkost javne znanstvene baze, pri čemer so raziskovalne in inovacijske zmogljivosti razpršene med številne univerze in raziskovalne ustanove. Litva načrtuje izvedbo celovitega ocenjevanja uspešnosti celotne javne raziskovalne baze – univerz, visokih šol in raziskovalnih inštitutov. Vendar se bo to začelo šele leta 2028. Poleg tega sedanja ureditev na področju intelektualne lastnine v Litvi sicer omogoča skupno lastništvo med univerzami in podjetji, vendar podjetja niso vedno seznanjena s to prožno ureditvijo, kar ovira sodelovanje med znanostjo in gospodarstvom.
- (28) Regionalne razlike v Litvi ostajajo velike in se še povečujejo, saj se prebivalstvo, višji dohodki in kakovostne javne storitve koncentrirajo v Vilni in nekaj večjih mestih, medtem ko druga okrožja, zlasti podeželska območja, zaostajajo. Čeprav je bila pravna podlaga za medobčinsko sodelovanje okrepljena, sodelovanje v praksi ostaja omejeno in razdrobljeno, ovirajo pa ga slabo razviti dogovori o delitvi stroškov, neenakomerne upravne zmogljivosti in visoka fiskalna centralizacija. Dosedanje izvajanje je v veliki meri temeljilo na *ad hoc* sporazumih, modelih prenosa nalog ali pogodbenega izvajanja ter sektorskih ureditvah, ne pa na sistematičnem okviru za trajno skupno zagotavljanje storitev v več občinah. Močnejša institucionalna podpora bi skupaj z

ustreznimi spodbudami pomagala združiti vire, izboljšati zagotavljanje javnih storitev in infrastrukture ter privabiti naložbe v regije, ki zaostajajo.

- (29) Litva je napredovala pri širitvi domačih zmogljivosti za proizvodnjo energije iz obnovljivih virov, ki so se leta 2025 v primerjavi z letom 2024 zaradi močne rasti sončne in obalne vetrne energije povečale za več kot 30 % na 6 121 MW. Država je povečala tudi decentralizirano proizvodnjo energije iz obnovljivih virov. Litva napreduje pri zmanjševanju odvisnosti od uvožene električne energije, vendar izzivi ostajajo, saj so domače proizvodne zmogljivosti še vedno omejene, prožnost sistema se izboljšuje, omejitve omrežja pa ostajajo. Zaradi tega je država izpostavljena zunanjim nihanjem cen in mora zaščititi kritično infrastrukturo, da prepreči morebitna tveganja za oskrbo. Litva je okrepila svoj elektroenergetski sistem, tudi z reformami za poenostavitev postopkov izdaje dovoljenj, naložbami v infrastrukturo za prenos in shranjevanje ter sinhronizacijo s sinhronim območjem celinske Evrope. Vendar omejitve zmogljivosti omrežja, prožnosti sistema in čezmejnih povezav še naprej omejujejo vključevanje energije iz obnovljivih virov in prispevajo k nestanovitnosti cen.
- (30) Poraba energije v stanovanjskem sektorju se še naprej povečuje, saj širitev stanovanjskega fonda in naraščajoča tlorisna površina obstoječih stavb odtehtata povečanje učinkovitosti zaradi ukrepov prenove. Ogrevanje in hlajenje predstavljata 79 % porabe energije v stanovanjskem sektorju, ki še vedno v veliki meri temelji na zemeljskem plinu kljub vse večjemu deležu obnovljivih virov. Kljub znatnim prizadevanjem v zadnjih letih – za izboljšanje usklajevanja prenove stavb in pospešitev njenega izvajanja – obstaja tveganje, da Litva do leta 2030 ne bo dosegla cilja zmanjšanja porabe primarne energije za 15 %, kar pa ovira napredek pri zagotavljanju energetske varnosti in odpravljanju energetske revščine. Potrebno je nadaljnje in pospešeno uvajanje prenove stavb, da bi se zmanjšali povpraševanje po energiji ter stroški ogrevanja in hlajenja. Izvajanje tovrstnih ukrepov se srečuje s strukturnimi izzivi, vključno s pomanjkanjem delovne sile, ki ga bo treba odpraviti.
- (31) Litva se pri prehodu na krožno gospodarstvo in neto ničelno industrijo spoprijema z izzivi. Napredek pri ponovni uporabi in recikliranju se je ustavil, obdelava pa ostaja osredotočena na nižje ravni hierarhije ravnanja z odpadki. Produktivnost virov je v Litvi dvakrat nižja od povprečja EU in četrta najnižja v EU, kar vpliva na učinkovitost rabe virov v industriji in stroške proizvodnje. Stopnja krožne rabe materialov je trikrat nižja od povprečja EU in zadnjih 10 let stagnira na enaki ravni. Industrija v Litvi ni pomemben vir emisij, vendar je njena intenzivnost emisij skoraj dvakrat višja od povprečja EU. Še vedno ni usklajenega pristopa k spodbujanju razogljičenja industrijske proizvodnje, krožnih tehnik in neto ničelnih tehnologij, ki bi združeval spodbude politike in mehanizme financiranja. Medtem bi bilo mogoče industrijski prehod povezati s prehodom na bolj krožno gospodarstvo, zlasti na področju embalaže, gradbenih materialov in vrednostnih verig biogospodarstva. Dobavne verige v Litvi so bolj odvisne od ekosistemskih storitev kot povprečne dobavne verige v EU, medtem ko je ranljivost prometne infrastrukture za tveganja, povezana s podnebnimi spremembami, med najvišjimi v EU. Zato so naložbe v varstvo naravnega kapitala in prilagajanje podnebnim spremembam pomembne za gospodarsko konkurenčnost.
- (32) Emisije iz prometa v Litvi ostajajo vztrajno visoke, pri čemer je cestni promet leta 2024 predstavljal 44 % emisij, za katere velja porazdelitev prizadevanj. Kljub prvim korakom za povečanje uporabe trajnostnega prometa je za potovanja potnikov značilna izjemna odvisnost od avtomobilov, saj je bilo leta 2024 92,1 % poti opravljenih z zasebnimi vozili. K tej odvisnosti prispeva eden najstarejših in najbolj

onesnažujočih vozniških parkov osebnih avtomobilov v EU, saj je več kot 27 % vozil starih najmanj 20 let, 63,4 % pa jih še vedno poganja dizelski motor. Uvajanje čistjših alternativ je še vedno počasno, saj so novo registrirana baterijska električna vozila leta 2024 predstavljala le 5,9 % trga, kar je precej pod povprečjem EU, ki znaša 13,6 %. Fiskalne ovire, na primer to, da ni v veljavi letnega davka na onesnaževanje z avtomobili, še naprej odvrta od obnove voznega parka, medtem ko neizvajanje elektronskega cestninjenja za težka vozila ovira uporabo zelenih alternativ v tovornem prometu. Prizadevanja za izboljšanje usklajenosti in privlačnosti javnega prevoza so v teku, vendar še niso povzročila znatnega prehoda na druge načine prevoza. Uporabo javnega prevoza ovirata slaba medobčinska povezanost in razdrobljeno načrtovanje. Železniški promet še naprej predstavlja neizkoriščen potencial za razogljičenje, vendar njegov vpliv na okolje omejuje nizka stopnja elektrifikacije, ki znaša 7,9 % v primerjavi s povprečjem EU v višini 56,9 %. Čeprav projekti, kot je elektrifikacija proge Kaišiadorys–Klaipėda, napredujejo, je čezmejni projekt Rail Baltica v zamudi in naj ne bi bil dokončan pred letom 2030.

- (33) Za litovski zdravstveni sistem sta značilni visoka stopnja umrljivosti, ki jo je mogoče zdraviti in preprečiti, ter pričakovana življenjska doba ob rojstvu, ki je pod povprečjem EU. Za rezultate zdravstvenega varstva v državi je značilna tudi stopnja umrljivosti delovno sposobnega prebivalstva, ki je višja od povprečja EU, znaten delež prebivalstva pa se spoprijema z izzivi pri dostopu do kakovostnih zdravstvenih storitev. Poleg tega na zdravstveni sistem vplivata pomanjkanje zdravstvenih strokovnjakov, zlasti na oddaljenih območjih, in starajoča se delovna sila v zdravstveni negi, ki vpliva na zagotavljanje zdravstvenih storitev. Neenakomerna geografska porazdelitev zdravnikov in razmeroma nizko plačilo zdravnikov splošne medicine prav tako omeujeta dostop do oskrbe. Tudi sistem dolgotrajne oskrbe se spoprijema z velikimi izzivi, saj je delavcev na področju dolgotrajne oskrbe na 100 oseb, starih 65 let in več, malo, celovit in integriran model dolgotrajne oskrbe pa se še vedno uvaja.
- (34) Litva se kljub nedavnim reformam, vključno z reformo minimalnega dohodka, še naprej spoprijema z velikimi izzivi pri odpravljanju dohodkovne neenakosti, revščine in socialne izključenosti, pri čemer napredek za zdaj ostaja omejen. Leta 2025 se je delež oseb, ki jim grozi revščina ali socialna izključenost, drugo leto zapored povečal in dosegel 26,3 %, kar je precej nad povprečjem EU, s čimer je precej ogrožen cilj Litve glede zmanjšanja revščine do leta 2030. Tudi dohodkovna neenakost ostaja med največjimi v EU. Ranljive skupine so še posebej prizadete, zlasti invalidi, pri katerih tveganje revščine ali socialne izključenosti ostaja največje v EU, osebe, stare 65 let ali več, in osebe, ki živijo v podeželskih in oddaljenih regijah. Ti izzivi kažejo na nezadostno pokritost, ustreznost in učinkovitost sistema socialne zaščite (vključno s pokojninami). Vpliv socialnih prejemkov na zmanjšanje revščine kljub rahlemu izboljšanju v letu 2025 ostaja omejen. Ustreznost ključnih prejemkov ostaja nizka, saj povprečna denarna nadomestila za brezposelnost, starostne pokojnine in socialna pomoč ostajajo pod pragom revščine, medtem ko vrzeli v pokritosti ostajajo, zlasti med samozaposlenimi. Nedavne spremembe pokojninske sheme drugega stebra, vključno z ukinitvijo samodejnega vključevanja in razširitvijo možnosti za dvig sredstev, lahko dodatno oslabijo ustreznost pokojnin v prihodnje. Med občinami ostajajo znatne teritorialne razlike pri dostopu do socialnih storitev. Zagotavljanje socialnih storitev je še naprej neenakomerno, njihovo financiranje pa je preveč odvisno od sredstev EU in je premalo usklajeno z lokalnim povpraševanjem. Te pomanjkljivosti še dodatno pogloblja pomanjkanje celovitih podatkov na lokalni ravni, centralizirane podatkovne zbirke in učinkovitega centraliziranega sistema spremljanja

socialnih storitev, kar omejuje nadzor, načrtovanje in upravljanje zagotavljanja socialnih storitev po vsej državi.

- (35) Litva se še naprej spoprijema z zelo velikim številom prosilcev za socialna stanovanja in dolgimi čakalnimi vrstami. Leta 2025 je bilo na čakalnih seznamih 10 750 družin, povprečna čakalna doba za socialno stanovanje pa je bila v letu 2025 5,53 leta. Čeprav so bila za izboljšanje dostopa do socialnih stanovanj in njihove kakovosti namenjena znatna sredstva EU, bodo ta prizadevanja po pričakovanih problem rešila le delno. Potrebni so torej dodatni ukrepi, tudi z gradnjo novih stanovanjskih enot in ustrezno socialno politiko, da se zagotovi, da socialna stanovanja izpolnjujejo osnovne standarde kakovosti in varnosti ter so dostopna invalidom in velikim družinam.
- (36) Svet je leta 2026 glede na ključno vlogo človeškega kapitala pri krepitvi konkurenčnosti in strateške avtonomije Unije priporočil, naj države članice sprejmejo ukrepe za nujno obravnavanje strukturnih izzivov na področjih spretnosti in izobraževanja, povezanih s človeškim kapitalom, ki ovirajo konkurenčnost. Specifična priporočila za državo za leto 2026, naslovljena na Litvo, lahko prispevajo k izvajanju priporočila Sveta o človeškem kapitalu v Uniji.
- (37) Sistem splošnega izobraževanja v Litvi se še naprej spoprijema z izzivi, vključno z neenakostjo in velikimi razlikami med mestnimi in podeželskimi območji. Za podeželska območja so značilni manjša udeležba v predšolski vzgoji in varstvu za otroke ter slabši rezultati izobraževanja. Čeprav so pobude, financirane iz mehanizma za okrepanje in odpornost, kot je program *Millennium Schools*, v nekaterih šolah izboljšale vključenost in učne rezultate, lahko nedavne prilagoditve politike, ki omogočajo manjše razrede na podeželskih gimnazijah, ogrozijo napredek pri izboljšanju kakovosti, pravičnosti in učinkovitosti mreže šol.
- (38) V učiteljskem poklicu še naprej vlada pomanjkanje delovne sile, zlasti na podeželskih območjih in na področjih STEM. Ker namerava skoraj polovica mladih učiteljev v petih letih poklic zapustiti, delež starejših učiteljev v nižjih srednjih šolah pa je največji v EU, je izobraževalni sistem pred velikimi izzivi. V odgovor na to je bistveno uvesti ciljno usmerjene ukrepe za privabljanje in zadržanje učiteljev.
- (39) Pomanjkanje delovne sile v ključnih sektorjih, kot so zdravstvo, javna uprava, promet in finance, kaže na slabosti sedanjega sistema usposabljanja za razvoj spretnosti. Poklicno izobraževanje in usposabljanje v Litvi ostaja premalo privlačno, kar neposredno prispeva k pomanjkanju delovne sile. Zaradi te nezadostne privlačnosti programov poklicnega izobraževanja in usposabljanja se poglobljajo vrzeli v delovni sili, ki ovirajo gospodarsko produktivnost in rast. Okrepitev poklicnega usmerjanja v šolah s praktičnimi ukrepi, kot so sledenje na delovnem mestu v okviru poklicnega izobraževanja in usposabljanja ter obiski delodajalcev, bi lahko znatno izboljšala ozaveščenost učencev o poklicnih možnostih in povečala privlačnost poklicnega izobraževanja in usposabljanja. Litva je s pomembnimi reformami na področju visokošolskega izobraževanja sprejela ukrepe za povečanje njegove ustreznosti za trg dela, vendar se boljši rezultati v smislu usklajenosti s trgom dela pričakujejo šele od leta 2028. Za odpravljanje vrzeli v spretnostih in pomanjkanja delovne sile je bistvena nadaljnja krepitev ustreznosti izobraževanja odraslih za trg dela in njegove pokritosti, zlasti za brezposelne, nizko usposobljene in druge ranljive skupine.
- (40) Trajna brezposelnost, vključno z dolgotrajno brezposelnostjo, kaže na pomanjkljivosti v delovanju aktivnih politik zaposlovanja. Povpraševanje po aktivnih politikah zaposlovanja v Litvi stalno presega dejansko število udeležencev, kar negativno vpliva na pokritost s temi politikami in posledično na vključevanje brezposelnih na trg dela.

Čeprav so aktivne politike zaposlovanja v veliki meri odvisne od sredstev EU, se ta sredstva izčrpavajo, kar skupaj z nezadostnimi proračunskimi sredstvi in naraščajočimi stroški politik predstavlja glavne dejavnike slabe pokritosti z aktivnimi politikami zaposlovanja. Leta 2025 se je udeležba v teh politikah zmanjšala na skoraj tretjino ravni iz leta 2024 in pričakuje se, da bo na tej ravni ostala tudi leta 2026. Z večjim nacionalnim financiranjem in razvojem trajnostnega modela financiranja bi lahko izboljšali pokritost z aktivnimi politikami zaposlovanja in pripomogli k zmanjšanju brezposelnosti. Hitro staranje družbe in predvideno zmanjševanje delovne sile zahtevata dodatna prizadevanja za spodbujanje vključevanja invalidov, mladih, ki niso zaposleni, se ne izobražujejo ali usposablajo, ter drugih ranljivih skupin na trg dela, za kar so potrebna prizadevanja, ki presegajo aktivne politike zaposlovanja. Obravnavanje teh izzivov bi prav tako prispevalo k spodbujanju navzgor usmerjene socialne konvergence v skladu z drugo stopnjo analize po državah, ki so jo službe Komisije opravile v skladu z okvirom za socialno konvergenco ⁽¹⁷⁾.

- (41) Zaradi tesne medsebojne povezanosti gospodarstev držav članic euroobmočja in njihovega skupnega prispevka k delovanju ekonomske in monetarne unije je Svet leta 2026 priporočil, naj države članice euroobmočja sprejmejo ukrepe, tudi v okviru svojih načrtov za okrevanje in odpornost, da bi izvedle priporočilo o ekonomski politiki euroobmočja za leto 2026. Za Litvo priporočilo (1) prispeva k izvajanju prvega, drugega in tretjega priporočila za euroobmočje, priporočilo (2) prispeva k izvajanju četrtega priporočila za euroobmočje, priporočilo (3) prispeva k izvajanju petega, sedmega in enajstega priporočila za euroobmočje, priporočilo (4) prispeva k izvajanju sedmega priporočila za euroobmočje, priporočili (5) in (6) pa prispevata k izvajanju petega priporočila za euroobmočje –

PRIPOROČA, da Litva v letih 2026 in 2027 ukrepa tako, da:

1. glede na odstopanje od priporočene zgornje meje očiščenih odhodkov, ki ga je Komisija ugotovila za leto 2025 in znatno odstopanje, ki ga je predvidela za leto 2026, sprejme ukrepe za nadzor očiščenih odhodkov, tako da bodo ti v skladu z najvišjimi stopnjami rasti, ki jih je Svet priporočil 8. julija 2025, pri čemer uporabi prožnost v okviru nacionalne odstopne klavzule za višje obrambne izdatke; okrepi obrambne izdatke in obrambno pripravljenost, hkrati pa zagotovi učinkovito porabo ter postopno prilagodi proračun, da se ohranijo strukturno višji obrambni izdatki; zagotovi, da so vsi ukrepi, sprejeti za ublažitev učinka zvišanja cen energije, začasni, namenjeni zaščiti ranljivih gospodinjstev ali upoštevanju potreb energetske intenzivnih podjetij, ohrani spodbude za prihranke energije, hkrati pa zagotovi, da so njihovi fiskalni stroški v skladu z zavezami iz fiskalnega okvira EU; poveča prihodke sektorja država s povečanjem vloge davkov, ki manj škodijo rasti, z izboljšanjem izpolnjevanja davčnih obveznosti, racionalizacijo in poenostavitvijo posebnih davčnih ureditev ter nadaljnjim ukinjanjem neciljno usmerjenih subvencij za fosilna goriva; zagotovi ustrezno financiranje zdravstvenega varstva, socialne zaščite in splošnih javnih storitev ter izboljša modele financiranja socialnih storitev in zdravstvenih ustanov;
2. zagotovi kontinuiteto reform in naložb, ki se izvajajo v okviru mehanizma za okrevanje in odpornost; ohrani zagon pri izvajanju programov kohezijske politike, pri čemer se po potrebi opre na prerazporeditev v strateške prednostne naloge in

¹⁷ [SWD\(2026\) 122 – Druga faza analize socialne konvergence po državah v skladu z okvirom za socialno konvergenco](#), 2026.

prožnost pri vmesnem pregledu okvira kohezijske politike; obravnava edinstvene socialno-ekonomske in varnostne izzive ter izzive na področju civilne pripravljenosti, ki vplivajo na regije na zunanji vzhodni meji EU;

3. izboljša dostop do financiranja za mala in srednja podjetja, tudi s spodbujanjem konkurence na področju finančnih storitev, izboljšanjem likvidnosti trgov kapitala in spodbujanjem večje udeležbe na finančnih trgih, ter okrepi financirane sheme dodatnega pokojninskega zavarovanja; olajša zasebne naložbe v raziskave in razvoj, tudi s pregledom obstoječih davčnih spodbud; razvija spodbude za sodelovanje med podjetji in znanostjo, med drugim s krepitvijo zmogljivosti javne znanstvene baze, da se poveča prispevek inovacijam v podjetjih; spodbuja vpis v postsekundarno izobraževanje na področjih STEM, zlasti med ženskami; odpravi regionalne razlike s krepitvijo institucionalne podpore ter spodbud za večje medobčinsko sodelovanje pri skupnem zagotavljanju javnih storitev in privabljanju naložb v regije;
4. zmanjša odvisnost od fosilnih goriv in uvožene energije ter zagotovi zadostno zmogljivost in dostop do elektroenergetskega omrežja, da se podpre uvedba energije iz obnovljivih virov; pospeši prenovo stavb in jo izvaja v večjem obsegu, tudi z odpravljanjem pomanjkanja delovne sile; pospeši čisto industrijsko preobrazbo in prehod na krožno gospodarstvo, tudi s povečanjem produktivnosti virov; pospeši razogljičenje prometa, zlasti cestnega in železniškega, tudi z dokončanjem projekta Rail Baltica, ter izboljša usklajevanje in privlačnost javnega in trajnostnega prometa, da bi se povečala njegova uporaba;
5. okrepi dostop do primarne in skupnostne oskrbe ter poveča razpoložljivost strokovnih delavcev na področju zdravstvenega varstva in dolgotrajne oskrbe, zlasti na oddaljenih območjih; obravnava dohodkovno neenakost in revščino s povečanjem pokritosti in ustreznosti sistema socialne zaščite, dodatnim razvojem centraliziranega sistema spremljanja socialnih storitev ter povečanjem števila kakovostnih socialnih stanovanj;
6. izboljša kakovost, pravičnost in učinkovitost splošnega izobraževalnega sistema, zlasti z odpravo vrzeli med rezultati mest in podeželja, hkrati pa poveča privlačnost učiteljskega poklica za odpravo pomanjkanja delovne sile; odpravi pomanjkanje spretnosti s povečanjem ustreznosti visokošolskega izobraževanja za trg dela, povečevanjem privlačnosti poklicnega izobraževanja in usposabljanja, izboljšanjem izobraževanja odraslih, tudi za ranljive skupine, ter povečanjem pokritosti aktivnih politik zaposlovanja.

V Bruslju,

*Za Svet
predsednik/predsednica*